

ОРГАНІЗАЦІЯ ВАКЦИНАЦІЇ

[Кого зараз вакцинують?](#)

[Де можна вакцинуватися від COVID-19?](#)

[Хто може щепитися в центрах масової вакцинації?](#)

[Хто може щепитися в пунктах щеплень?](#)

[Кого вакцинують мобільні бригади?](#)

[Кого на вакцинацію проти COVID-19 записує роботодавець?](#)

[Який алгоритм запису людей на вакцинацію для роботодавців?](#)

[Який алгоритм запису працівників сфери освіти на вакцинацію від COVID-19?](#)

[Як можуть вакцинуватись люди, які проживають на тимчасово окупованих територіях?](#)

[Як іноземці можуть щепитися від COVID-19?](#)

[Хто має сплатити за вакцинацію іноземців?](#)

[Які документи на підтвердження щеплення можуть отримати іноземці?](#)

[Чи може іноземець, якого щепили першою дозою протиковідної вакцини в іншій країні, отримати друге щеплення в Україні?](#)

[Чи можна в Україні щепити дітей віком від 12 років?](#)

[Як записати дитину 12+ на щеплення?](#)

[Чи потрібна для щеплення декларація з сімейним лікарем або терапевтом?](#)

[Які документи мені потрібно мати з собою?](#)

[Хто платить за вакцину проти COVID-19? Чи є вона безоплатною?](#)

[Чи можуть мене змусити вакцинуватися?](#)

[Для кого вакцинація від COVID-19 є обов'язковою?](#)

[Чи можна робити щеплення проти COVID-19 одночасно з іншими?](#)

ДРУГА ДОЗА

[Скільки доз вакцини потрібно отримати?](#)

[Чи можна вакцинуватись вакцинами одного розробника, які виготовлені в різних країнах?](#)

[Які вакцини можна комбінувати?](#)

[Чи є ризик того, що для моєї другої дози не вистачить вакцини?](#)

[Як проходить процедура отримання 2-ї дози вакцини?](#)

[Що робити, якщо інформації про вакцинацію людини від COVID-19 немає в електронній системі охорони здоров'я? Як підтвердити отримання 1-ї дози вакцини?](#)

[Друга доза вакцин проти COVID-19 має бути чітко день в день? Чи можливо зробити друге щеплення раніше чи пізніше?](#)

[Якщо людина отримала 1-шу дозу за кордоном, підійшов час 2-ї дози, чи може вона вакцинуватися в Україні?](#)

ДОДАТКОВА ДОЗА

[Що таке додаткова доза вакцини проти COVID-19](#)

[Хто може отримати додаткову дозу вакцини?](#)

[Як отримати додаткову дозу?](#)

[Як робиться запис про додаткову дозу?](#)

[Чи впливає додаткова доза на термін дії документа про вакцинацію?](#)

[Який інтервал для введення додаткової дози?](#)

[Якою вакциною роблять додаткову дозу?](#)

РЕВАКЦИНАЛЬНА (БУСТЕРНА) ДОЗА

[Що таке ревакцинальна \(бустерна\) доза?](#)

[Хто може отримати ревакцинальну \(бустерну\) дозу?](#)

[Яка різниця між додатковою та ревакцинальною \(бустерною\) дозою?](#)

[ДОКУМЕНТИ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ВАКЦИНАЦІЮ](#)

[Які документи підтверджують щеплення?](#)

[Які є види COVID-сертифікатів?](#)

[Як отримати міжнародне свідоцтво про вакцинацію?](#)

[Чи має міжнародне свідоцтво про вакцинацію бути надрукованим на спеціальному жовтому папері?](#)

[В графі "національний ідентифікаційний документ" міжнародне свідоцтво про вакцинацію вказується номер закордонного чи внутрішнього українського паспорта?](#)

[Якщо українцю зроблено щеплення двома дозами вакцини проти COVID-19 за кордоном, видано вакцинальну картку, чи зможе ця людина отримати в Україні документ на основі цього?](#)

[Що дають COVID-сертифікати та які можливості відкривають?](#)

[Якщо я вакцинований, я можу їхати за кордон без здавання тесту на COVID-19 на кордоні чи аеропорту?](#)

[Якщо я вже отримав Міжнародне свідоцтво / COVID-сертифікат з терміном дії на пів року, як отримати на рік?](#)

[ВАКЦИНИ ПРОТИ COVID-19](#)

[Яку вакцину отримують українці?](#)

[Як працює вакцина проти COVID-19?](#)

[Що таке імуногенність вакцин?](#)

[Як відбувається введення вакцини?](#)

[Який імунітет триває довше — набутий після хвороби на COVID-19 чи здобутий внаслідок вакцинації?](#)

[Як швидко вакцина розпочне працювати?](#)

[Чи хворіють вакциновані?](#)

[Скільки людей потрібно вакцинувати, щоб отримати колективний імунітет проти COVID-19?](#)

[РОЗПОДІЛ ВАКЦИН](#)

[Що робить держава, щоб отримати вакцини проти COVID-19?](#)

[Що таке COVAX?](#)

[Як відбувається реєстрація вакцин в Україні?](#)

[ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ВАКЦИН](#)

[Як зберігаються та транспортуються вакцини?](#)

[БЕЗПЕЧНІСТЬ ВАКЦИН](#)

[Чи безпечна вакцина проти COVID-19? Як її перевіряють?](#)

[Чи вплине мРНК-молекула з вакцини на мої гени?](#)

[Чи може вакцина викликати безпліддя?](#)

[Чи можна вакцинуватися проти COVID-19, якщо ви вагітні або годуйте грудьми?](#)

[Чи можна захворіти на COVID-19 через те, що вакцинувався? Чи може вакцина спричинити захворювання?](#)

[Вакцинована людина захворіла на COVID-19. Як лікувати?](#)

[Якщо я перехворів/-ла на COVID-19, чи потрібно мені вакцинуватися?](#)

[Людина хворіла на COVID-19 та отримувала реконвалесцентну плазму. Чи треба робити щеплення?](#)

[У людини інкубаційний період COVID-19 чи уже явна хвороба. Чи безпечною є вакцинація проти COVID-19 в такому разі?](#)

[Якщо я контактував/ла з хворою на COVID-19 людиною, чи треба мені зробити термінове щеплення проти коронавірусної хвороби?](#)

[РЕАКЦІЇ НА ВАКЦИНУ](#)

[Які є можливі реакції на вакцину проти COVID-19?](#)

[В яких випадках після проведення щеплення потрібно негайно звернутись до лікаря?](#)

[Куди можна повідомити про реакції на вакцину?](#)

[Чи правда, що знеболювальні препарати, вжиті після щеплення, можуть знизити ефективність вакцини?](#)

[Чи правда, що вакцини впливають на жінок гірше, ніж на чоловіків?](#)

[У мене не було жодних побічних ефектів після вакцинації. Чи означає це, що вакцина не працює?](#)

[Я провакцинувався/-лась, але маю негативні результати аналізів на антитіла до спайкового білка? Що це означає?](#)

ПРОТИПОКАЗАННЯ ТА СУПУТНІ ХВОРОБИ

[Які є протипоказання для вакцинації проти COVID-19?](#)

[Чи потрібно консультуватись із лікарем перед щепленням проти COVID-19?](#)

[Які є обмеження щодо вакцинації проти COVID-19 людей з алергією в анамнезі?](#)

[Що робити, якщо я не знаю, чи є в мене алергія на щось зі складу вакцини?](#)

[В мене алергія на пилок чи пил. Мені можна вакцинуватися проти COVID-19?](#)

[Чи можна вакцинувати людей з онкологічними хворобами?](#)

[Як вакцинують проти COVID-19 людей з автоімунними/ системними захворюваннями?](#)

[Чи можна вакцинувати проти COVID-19 ВІЛ-позитивних людей?](#)

[Чи можна робити щеплення проти COVID-19 людям з бронхіальною астмою, серцево-судинними захворюваннями, діабетом?](#)

[Чи безпечна вакцина для людей з синдромом Гієна-Барре?](#)

[Чи входили люди із трансплантатами в дослідження ефективності вакцин? Чи безпечно їм вакцинуватися?](#)

[Як вакцинують проти COVID-19 людей з серйозними порушеннями згортання крові \(коагулопатіями\)?](#)

ЯК ПОВОДИТИСЯ ДО ТА ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ

[Чи треба перед вакцинацією робити обстеження чи аналізи, як-от загальний аналіз сечі чи крові, або міряти тиск?](#)

[Чи потрібно мені здавати тест на коронавірусну хворобу перед вакцинацією?](#)

[Чи можна вживати алкоголь до чи після вакцинації від COVID-19?](#)

[Чи можна їсти жирну їжу до чи після вакцинації від COVID-19?](#)

[Чи можна мочити місце введення вакцини, приймати душ?](#)

[Чи є якісь обмеження щодо фізичних навантажень після вакцинації від COVID-19?](#)

[Чи можна подорожувати літаком після вакцинації?](#)

[Чи може вакцинація вплинути на результати маммографії?](#)

[Чи впливає вакцина на менструальний цикл?](#)

[Чи слід відкладати планування вагітності через вакцинацію?](#)

[Чи потрібно мені носити маску й уникати близького контакту з іншими, якщо мені ввели дві дози вакцини?](#)

ОРГАНІЗАЦІЯ ВАКЦИНАЦІЇ

Кого зараз вакцинують?

В Україні триває вакцинація проти COVID-19. Щепитися можуть:

- усі охочі українці віком 18+
- іноземці та особи без громадянства, які легально перебувають в Україні, віком 18+

- діти 12+, які мають усі рутинні щеплення

Пріоритетом залишаються медики, освітяни, соціальні працівники, військові, літні люди та люди із супутніми захворюваннями. Саме ці групи в зоні найвищого ризику та найбільш вразливі до COVID-19.

Де можна вакцинуватися від COVID-19?

Щепитися можна:

- у найближчому пункті щеплення
- у центрі масової вакцинації
- або до вас приїде мобільна бригада (до організованих колективів більше 50 людей та маломобільних громадян).

Хто може щепитися в центрах масової вакцинації?

- усі охочі українці 18+
- іноземці та особи без громадянства, які легально перебувають в Україні, віком 18+
- діти 12+, які мають усі рутинні щеплення

Запис: онлайн або за контактним телефоном центрів. Перелік і контакти на сайті list.covid19.gov.ua або за номером 0 800 60 20 19

Хто може щепитися в пунктах щеплень?

- усі охочі українці 18+
- іноземці та особи без громадянства, які легально перебувають в Україні, віком 18+
- діти 12+, які мають усі рутинні щеплення

Запис: за контактним номером реєстратури закладу охорони здоров'я, де працює пункт. Перелік і контакти на сайті list.covid19.gov.ua або за номером 0 800 60 20 19.

Кого вакцинують мобільні бригади?

- професійні групи
- колективи з понад 50+ охочих вакцинуватися,
- маломобільних громадян

Запис:

- для професійних груп - через роботодавця, який має сконтактувати із регіональним координатором, щоб вас вакцинували за місцем роботи. Контакти регіональних координаторів можна отримати за телефонами Департаментів охорони здоров'я ОДА/КМДА.
- для організованих колективів - за телефоном контакт-центру МОЗ 0 800 60 20 19
- для маломобільних громадян - за допомогою сімейного лікаря або за телефоном контакт-центру МОЗ 0 800 60 20 19

Кого на вакцинацію проти COVID-19 записує роботодавець?

- працівників сфери охорони здоров'я, освіти, соціальної сфери;
- працівників чи мешканців інтернатів, будинків для літніх людей;
- військовослужбовців;
- працівників структур державної безпеки (Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Національна гвардія, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба, Служба безпеки України).
- організовані колективи з 50+ охочими щепитися

Який алгоритм запису людей на вакцинацію для роботодавців?

- 1) Регіональні координатори з вакцинації поінформують управлінців кожної сфери, зокрема керівників закладів, про початок вакцинації цієї цільової групи та звернуться з проханням щодо формування списків.
- 2) Керівники закладів передають ці списки регіональному координатору з вакцинації.
- 3) Керівники закладів готують приміщення для вакцинації та домовляються з регіональним координатором про день та час візиту мобільної бригади.
- 4) У призначений день і час проводять вакцинацію за списком.
- 5) Важливо не забути взяти з собою на вакцинацію копію про підписання декларації або паспорт з ідентифікаційним кодом (для реєстрації в електронній системі охорони здоров'я).

Який алгоритм запису працівників сфери освіти на вакцинацію від COVID-19?

- Працівники закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти повідомляють керівників своїх закладів про своє бажання щепитися проти COVID-19.
- **Керівники закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти** формують і направляють списки охочих щепитися до органів управління освітою місцевих рад. Органи управління освітою місцевих рад надають ці списки департаментам/управлінням освіти і науки обласних державних адміністрацій (ОДА) та Київської міської адміністрації.
- **Керівники закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої** освіти направляють списки департаментам/управлінням освіти і науки ОДА та Київської міської адміністрації.
- Департаменти/управління освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій надають списки закладів освіти департаментам охорони здоров'я цих адміністрацій.
- **Керівники закладів вищої освіти** направляють списки департаментам охорони здоров'я обласних, Київської міської державних адміністрацій.
- Регіональні координатори з вакцинації повідомляють керівників закладів освіти, які подали списки, про дату і час, коли мобільна бригада приїде до їхнього закладу для щеплення колективу.

Важливо, що уточнені списки керівники мають надати до першого приїзду мобільної бригади до закладу освіти. Надалі будь-які зміни в списках узгоджуються з регіональними координаторами з вакцинації в індивідуальному порядку.

Цей алгоритм запису на вакцинацію діє незалежно від того, хто є засновником закладу освіти.

Як можуть вакцинуватись люди, які проживають на тимчасово окупованих територіях?

Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської областей, АР Крим та м. Севастополя, можуть вакцинуватись проти COVID-19 у будь-якому пункті щеплення та центрі масової вакцинації на підконтрольних Україні територіях.

Громадяни, які перетинають лінію розмежування з тимчасово окупованих територій з метою отримати щеплення від COVID-19, не підлягають самоізоляції за умови надання запрошення на вакцинацію з унікальним ідентифікатором.

Отримати таке запрошення можна, попередньо записавшись на щеплення в одному з центрів вакцинації населення та пунктів щеплення, розташованих на підконтрольній Уряду території Донецької, Луганської та Херсонської областей у територіальній близькості до контрольних пунктів в'їзду (КПВВ). Перелік цих пунктів та центрів - bit.ly/3iwT5Or.

Запис до них відбувається за номером контакт-центру Міністерства охорони здоров'я з питань протидії COVID-19: +38 0 800 60 20 19 або за допомогою чату на [сайті](#) МОЗ.

Під час розмови оператору необхідно повідомити, з якого ви населеного пункту (уточнивши, що наразі він є тимчасово окупованим), вказати ваші дані та обрати найзручніший пункт щеплення чи центр вакцинації.

Оператор здійснить запис на вакцинацію та надішле вам СМС-повідомлення з унікальним ідентифікатором, якщо у вас є український номер телефону, або листа на електронну пошту в разі його відсутності.

Цей ідентифікатор необхідно буде надати під час перетину КПВВ.

Для запису на другу дозу необхідно буде повторити всі попередні дії.

Громадяни з тимчасово окупованих територій також можуть щепитися в цих та будь-яких інших пунктах та центрах вакцинації без отримання запрошення та унікального ідентифікатора. У цьому випадку після перетину розмежувальної лінії вони мають завантажити та активувати додаток "Вдома", отримати негативний ПЛР- чи експрес-тест та знятися з самоізоляції. Пройти експрес-тестування можна одразу на КПВВ. Важливо, що наразі самоізоляція розпочинається через 72 години після прибуття з тимчасово окупованих територій.

Від самоізоляції також звільняються особи, які мають "жовтий" COVID-сертифікат на підтвердження отримання першої дози вакцини від COVID-19, схваленої ВООЗ, або інший документ на підтвердження цього, виданий за кордоном.

Як іноземці можуть щепитися від COVID-19?

Усі іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, можуть вакцинуватися від COVID-19:

- у пункті щеплення;
- у центрі масової вакцинації

Записатися можна онлайн або за контактним телефоном центрів вакцинації та пунктів щеплення.

Перелік і контакти центрів та пунктів на сайті list.covid19.gov.ua або за номером 0 800 60 20 19

Хто має сплатити за вакцинацію іноземців?

Відповідно до [Закону](#) України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», право на безоплатне щеплення мають:

- іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні;
- особи, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту

Іноземці та особи без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, мають сплатити за послуги зі здійснення вакцинації (огляд лікаря, розхідні матеріали) з власних коштів або з коштів добровільного медичного страхування. Сама вакцина від COVID-19 є безоплатною.

Які документи на підтвердження щеплення можуть отримати іноземці?

Усі іноземці та особи без громадянства, яких щепили двома дозами антиковідної вакцини в Україні, можуть отримати Міжнародне свідоцтво про вакцинацію від COVID-19.

Після першого щеплення можна отримати довідку 063/о "Карта профілактичних щеплень".

Чи може іноземець, якого щепили першою дозою протиковідної вакцини в іншій країні, отримати друге щеплення в Україні?

Якщо іноземець або особа без громадянства зробила перше щеплення від COVID-19 за кордоном, то вона може записатися на друге щеплення відповідною вакциною (за наявності) в Україні та отримати його на підставі документа про щеплення, виданого в іншій країні.

Чи можна в Україні щепити дітей віком від 12 років?

В Україні рекомендували щепити проти COVID-19 дітей 12-17 років, які не належать до групи ризику тяжкого перебігу COVID-19, але лише за умови наявності в них усіх обов'язкових рутинних щеплень.

Відповідні рекомендації були ухвалені наказом Міністерства охорони здоров'я від 13.10.2021 № 2234.

Дітей віком від 12 років рекомендовано щепити вакциною Comirnaty від Pfizer/BioNTech. Для них цю вакцину використовують за тією ж схемою, що й для дорослих, – дві дози по 0,3 мл з інтервалом у 21-28 діб.

Необхідно дотримуватися 14-денного інтервалу між введенням вакцин проти COVID-19 у випадку необхідності вакцинації проти інших інфекційних хвороб, за винятком екстреної вакцинації та вакцинації проти грипу, які можна здійснювати безвідносно до часу введення вакцини Comirnaty.

Вакцинація дітей до 16 років відбувається за обов'язкової згоди батьків чи опікунів.

Як записати дитину 12+ на щеплення?

Для того, щоб щепити від коронавірусної хвороби дитину віком від 12 років, необхідно надати довідку форми 063/о (карта профілактичних щеплень), що підтверджує наявність у неї всіх рутинних щеплень згідно з Національним календарем щеплень.

Цю довідку можна отримати в амбулаторії центру первинної медико-санітарної допомоги за місцем спостереження дитини або ж у педіатра чи сімейного лікаря, з яким укладено декларацію.

У разі втрати карти профілактичних щеплень батькам необхідно звернутися до дільничного педіатра або до сімейного лікаря, з яким укладено декларацію, і карту профілактичних щеплень буде поновлено.

Після цього можна записати дитину та/або прийти з нею до будь-якого пункту чи центру вакцинації та обов'язково взяти із собою на вакцинацію карту профілактичних щеплень.

Якщо дитина не отримала всіх необхідних рутинних щеплень та не має протипоказань до них, то вона має зробити ці щеплення і після цього матиме можливість вакцинуватися проти COVID-19.

Для щеплення дітей 12-13 років обов'язковою є інформована згода (форма N 063-2/о) батьків або опікунів.

Пацієнти віком від 14 років можуть самостійно звернутися до будь-якого пункту щеплення проти COVID-19 чи центру вакцинації, взявши з собою довідку про наявність усіх необхідних щеплень і вакцинуватися проти COVID-19, при цьому не обов'язково мати декларацію з педіатром чи сімейним лікарем.

Чи потрібна для щеплення декларація з сімейним лікарем або терапевтом?

Ні, декларація із сімейним лікарем, щоб отримати щеплення, необов'язкова. Втім, наявність значно прискорює процес внесення даних про ваше щеплення до електронної системи охорони здоров'я.

Які документи мені потрібно мати з собою?

Для того, щоб отримати вакцини, потрібно мати з собою паспорт та реєстраційний номер облікової картки платника податків (колишній ІПН).

Хто платить за вакцину проти COVID-19? Чи є вона безоплатною?

Вакцинація є безоплатною. За вакцину платять держава та донори — благодійні організації. Також Україна отримує вакцину через глобальну ініціативу COVAX безкоштовно, за рахунок внесків від інших країн та приватних донорів. Якщо вам пропонують заплатити за вакцинацію в державній клініці, будь ласка, повідомляйте в контакт-центр МОЗ України з питань COVID-19 за телефоном: 800 60 20 19.

Чи можуть мене змусити вакцинуватися?

Вакцинація проти COVID-19 є добровільною.

Втім згідно зі статтею 12 [Закону](#) України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та статтею 27 [Закону](#) України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» в Україні працівники окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких може призвести до зараження цих працівників та поширення ними інфекційних хвороб, підлягають обов'язковим профілактичним щепленням також проти деяких інфекційних хвороб.

Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням від COVID-19, встановлюється Міністерством охорони здоров'я.

Для кого вакцинація від COVID-19 є обов'язковою?

Наразі наказами МОЗ [№ 2153](#) від 04.10.2021 року та [№ 2393](#) від 1.11.2021 року на період дії карантину обов'язковій вакцинації проти COVID-19 підлягають працівники:

- центральних органів виконавчої влади та їхніх територіальних органів
- місцевих державних адміністрацій та їхніх структурних підрозділів
- закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої, у тому числі спеціальних, дошкільної, позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти та наукових установ незалежно від типу та форми власності.
- працівники, що надають соціальні послуги, закладів соціального захисту для дітей, реабілітаційних закладів;
- співробітники державних підприємств, установ та організацій.

У разі відмови або ухилення від обов'язкових профілактичних щеплень, ці працівники відсторонюються від виконання зазначених видів робіт.

Чи можна робити щеплення проти COVID-19 одночасно з іншими?

Національна технічна група експертів з імунізації рекомендує:

- Бажано проводити планову вакцинацію проти інших інфекційних хвороб через 28 днів після отримання другої дози вакцини проти COVID-19; у разі необхідності (якщо вакцинація проти COVID-19 є перепорою для планової вакцинації за віком чи за схемою) цей термін може бути скорочений до 14 днів.
- Вакцинація проти COVID-19 може бути проведена через 14 днів після отримання щеплення проти інших інфекційних хвороб, крім щеплення від грипу, яке можна здійснювати безвідносно до дати вакцинації від ковіду.
- Вищезазначені рекомендації з вакцинації проти COVID-19 та інших хвороб не стосуються вакцинації за екстреними показаннями, ніж передбачено в інструкції, дози вакцин зберігаються.

ДРУГА ДОЗА

Скільки доз вакцини потрібно отримати?

Усі вакцини, схвалені ВООЗ для екстреного застосування, потребують дводозного введення, окрім вакцини від Johnson&Johnson/Janssen, однієї дози якої достатньо для повної імунізації.

Наразі в Україні здійснюється імунізація вакциною AstraZeneca (Covishield, SKBio), CoronaVac/Sinovac Biotech, Comirnaty/Pfizer-BioNTech, Moderna.

Інтервал між введенням двох доз вакцини:

Comirnaty/Pfizer-BioNTech - 21-28 днів

CoronaVac/Sinovac Biotech - 14-28 днів

Moderna - 28 днів

AstraZeneca (Covishield, SKBio) - 4-12 тижнів

Чи можна вакцинуватись вакцинами одного розробника, які виготовлені в різних країнах?

Вакцини AstraZeneca індійського виробництва (Covishield), європейського та південнокорейського виробництва є ідентичними за складом та технологіями виготовлення, тому є взаємозамінними.

Які вакцини можна комбінувати?

Якщо перша доза введена мРНК-вакциною (Comirnaty чи Moderna), найкраще використати ту саму вакцину для наступної дози.

Якщо мРНК-вакцина того самого виробника недоступна, для другого щеплення можна використати вакцину на платформі мРНК іншого виробника. Інтервал між першою і другою дозами становитиме 28 днів.

У випадку важкої реакції на введення першої дози вакцини AstraZeneca або якщо ця вакцина недоступна, можна використати для другого щеплення мРНК-вакцину (Comirnaty або Moderna). Інтервал між першою і другою дозами - 28 днів.

Вакцину CoronaVac/Sinovac не можна комбінувати з іншими вакцинами.

Особи, які отримали дві дози вакцин, зареєстрованих в Україні та схвалених ВООЗ, за змішаною схемою, вважаються повністю імунізованими.

Чи є ризик того, що для моєї другої дози не вистачить вакцини?

Кожна людина, яка отримала першу дозу вакцини проти COVID-19 гарантовано отримає другу дозу.

Як проходить процедура отримання 2-ї дози вакцини?

Для вакцинації 2-ю дозою вас запросять телефонним дзвінком за контактом, який ви залишили після першого щеплення. Якщо ж на вакцинацію вас записував роботодавець, він організовує і 2-ге щеплення.

Якщо вас не запросили на друге щеплення ви можете самостійно записатися на нього. Отримати другу дозу вакцини можна в будь-якому пункті чи центрі вакцинації в будь-якому куточку України, незалежно від того, де ви отримали першу. Єдиною умовою буде наявність у цьому пункті чи центрі потрібної вам вакцини.

Якщо ви пропустили дату другого щеплення, зробіть це за першої нагоди. Друга доза вакцини проти COVID-19, введена раніше або пізніше рекомендованого інтервалу, зараховується до повного курсу вакцинації. Ви зможете отримати зелений COVID-сертифікат та уникнути важкої хвороби.

Якщо вам відмовили у щепленні - звертайтеся до контакт-центру МОЗ за тел. 0 800 60 1219.

Що робити, якщо інформації про вакцинацію людини від COVID-19 немає в електронній системі охорони здоров'я? Як підтвердити отримання 1-ї дози вакцини?

У випадку якщо є паперова довідка про введення 1-ї дози вакцини - звернутись до сімейного лікаря або ж в медичний заклад, де проходила вакцинація.

Якщо довідки немає - телефонувати в контакт-центр медичної інформаційної системи, через яку вносились дані, чи залишати звернення в контакт-центрі МОЗ.

Друга доза вакцин проти COVID-19 має бути чітко день в день? Чи можливо зробити друге щеплення раніше чи пізніше?

Бажано зробити щеплення другою дозою вакцини Comirnaty/Pfizer через 21-28 днів, вакциною CoronaVac/Sinovac через 14-28 днів, AstraZeneca (Covishield/SKBio) через 4-12 тижнів після отримання першої дози.

Якщо вакцинуватися другою дозою в зазначену дату не вдалося, то слід зробити це за першої нагоди. На цей момент не визначений кінцевий найпізніший термін введення другої дози вакцини проти COVID-19.

Друга доза вакцини проти COVID-19, введена раніше або пізніше рекомендованого інтервалу, зараховується без необхідності її повторного введення або вакцинації спочатку.

Якщо людина отримала 1-шу дозу за кордоном, підійшов час 2-ї дози, чи може вона вакцинуватися в Україні?

Зверніться до сімейного лікаря, щоб він вніс дані про отримання першої дози в електронну систему охорони здоров'я. Для цього необхідно мати офіційний документ, який засвідчує дані про проведену вакцинацію першою дозою за кордоном (назва, дата, серія, місце проведення, завірений тим закладом чи лікарем, який проводив) та його переклад українською в довільній формі.

Зверніться у найближчий пункт щеплення чи центр масової вакцинації, де доступна необхідна вам вакцина, у визначений термін після першої дози (AstraZeneca - 4-12 тижнів, Comirnaty/Pfizer - 21-28 днів, CoronaVac/Sinovac - 14-28 днів, Moderna - 28 днів).

Отримайте другу дозу вакцини від COVID-19.

ДОДАТКОВА ДОЗА

Що таке додаткова доза вакцини проти COVID-19?

Люди з рядом важких хвороб, у яких міг не сформуватися належний імунний захист після двох доз вакцини проти COVID-19, можуть отримати додаткову дозу вакцини через 28-90 днів після другої (першої для вакцини Janssen/Johnson & Johnson), незалежно від того, якою вакциною вони щепилися.

Хто може отримати додаткову дозу вакцини?

- Люди з різними видами раку крові (лейкоз, лімфоми, мієломи, гематологічні злоякісні пухлини тощо)
- Люди з ВІЛ-інфекцією
- Люди після трансплантації органів, трансплантації стовбурових клітин
- Люди з аутоімунними захворюваннями, які отримують імуносупресивну або імуномодулюючу терапію
- Люди після хіміотерапії або променевої терапії
- Люди, які отримували високі дози стероїдів з будь-якої причини за місяць до вакцинації

Це неповний перелік станів та показань для отримання додаткової дози. Якщо людина має захворювання або під час щеплення проходила лікування, яке могло вплинути на її імунну систему, їй слід порадитися зі своїм сімейним чи профільним лікарем. Той визначить, чи потрібна їй додаткова доза антиковідної вакцини, та у разі потреби випише їй направлення на щеплення.

Як отримати додаткову дозу?

Для цього треба звернутися до свого сімейного або профільного лікаря. Якщо лікар визначить, що вам потрібна додаткова доза антиковідної вакцини за медичними показаннями, він видасть направлення в довільній формі на щеплення третьою дозою.

Після цього треба записатися до найближчого пункту чи центру вакцинації та взяти з собою на щеплення направлення від лікаря.

Як робиться запис про додаткову дозу?

Лікар вакцинальної бригади має внести дані про введення додаткової дози до електронної системи охорони здоров'я як третю дозу з двох доз дводозної вакцини (3/2).

Чи впливає додаткова доза на термін дії документа про вакцинацію?

Введення додаткової дози не впливає на термін дії сертифікату чи міжнародного свідоцтва про вакцинацію. Документ буде чинним 365 днів з дати введення другої дози.

Який інтервал для введення додаткової дози?

Додаткову дозу можна отримати щонайменше через 28 днів після другої дози вакцини (або першої дози для вакцини Janssen) проти COVID-19. Оптимально ввести її в період до 3 місяців після другої дози.

Якою вакциною роблять додаткову дозу?

Додаткова доза для осіб із тяжкими захворюваннями рекомендована незалежно від того, вакцина якого виробника була використана для перших двох доз.

Додаткова доза вводиться тією ж вакциною, якою було введено дві попередні дози. Якщо ця вакцина відсутня, то можлива комбінація вакцин за затвердженими в Україні схемами.

Якщо особа отримала дві дози вакцини за змішаною схемою, то третя (додаткова) доза має бути зроблена вакциною, що використовувалась для введення другої дози.

БУСТЕРНА (РЕВАКЦИНАЛЬНА) ДОЗА

Що таке бустерна (ревакцинальна) доза?

Ревакцинальна (бустерна) доза - доза, яка вводиться з метою посилення, імунної відповіді/ефективності вакцини, що згасає з плином часу.

Хто може отримати ревакцинальну (бустерну) дозу?

Поки тільки медичні працівники та співробітники будинків інтернатного типу. Вони зможуть отримати її щонайменше через шість місяців з дати отримання другої дози. Для ревакцинальної дози використовуватимуть лише м-РНК-вакцини – Moderna або Comirnaty/Pfizer, незалежно від того, якою вакциною щеплена людина.

Таке рішення Міністерство охорони здоров'я ухвалило своїм наказом № 2849 від 22 грудня 2021 року.

Генерація COVID-сертифіката після отримання ревакцинальної дози буде доступна найближчим часом.

Яка різниця між додатковою та ревакцинальною (бустерною) дозою?

Додаткову дозу вводять, щоб убезпечити людей, у яких через важкі хвороби дві дози вакцини могли не дати необхідного захисту. Це люди з ВІЛ-інфекцією, раком крові, після трансплантації органів, хіміотерапії, лікування великими дозами гормональних препаратів.

Ревакцинальна (бустерна) доза потрібна для того, щоб посилити ефективність вакцини, яка з часом знижується в усіх людей. Втім в Україні поки її можуть отримати лише медичні працівники та співробітники будинків інтернатного типу.

Додаткову дозу найкраще отримати в період від 28 днів до 3 місяців після другого щеплення.

Бустерну дозу вводять щонайменше через 6 місяців після другого щеплення.

Додаткову дозу роблять тією ж вакциною, що й попередні дві. За відсутності цієї вакцини - за схемами, дозволеними в Україні.

Ревакцинальну (бустерну) дозу роблять лише мРНК-вакцинами.

Введення додаткової дози не впливає на термін дії COVID-сертифікату. Він залишається дійсним 6 місяців.

Після отримання ревакцинальна (бустерної) дози, дія COVID-сертифікату буде подовжена. Ця функція стане доступною найближчим часом.

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ВАКЦИНАЦІЮ

Які документи підтверджують щеплення?

Українці, які вакцинувалися від коронавірусної хвороби, можуть отримати цифрові COVID-сертифікати в мобільному застосунку "Дія".

Крім того, українці можуть отримати міжнародне свідоцтво про вакцинацію. Це український документ, який використовується для закордонних подорожей та свідчить про те, що людина повністю вакцинована проти COVID-19. Його можна отримати лише в паперовій формі в сімейного лікаря.

Які є види COVID-сертифікатів?

Існує декілька видів COVID-сертифікатів.

"Зелений" COVID-сертифікат свідчить про повну вакцинацію. Його можна отримати у цифровому форматі у застосунку або на порталі "Дія" після щеплення другою дозою дводозних антиковідних вакцин або на 14-й день після щеплення однодозною вакциною (наприклад Johnson & Johnson). Автоматично генеруються два документи: для зовнішнього та для внутрішнього використання. Документ, згенерований на сайті, можна надавати як в цифровому форматі, так і роздрукувати на звичайному папері. "Зелений" сертифікат дійсний 365 днів.

Українці, які отримали одну дозу дводозної антиковідної вакцини, можуть згенерувати внутрішній “жовтий” COVID-сертифікат на сайті або в застосунку “Дія”. Документ, згенерований на сайті, можна використовувати як у цифровому форматі, так і роздрукувати на звичайному папері. “Жовтий” сертифікат діє 120 днів.

Як отримати міжнародне свідоцтво про вакцинацію?

Міжнародне свідоцтво про вакцинацію можна отримати тільки в паперовій формі одразу після щеплення другою дозою вакцини або у вашого сімейного лікаря для пред'явлення за потреби при перетині державного кордону.

Міжнародне свідоцтво про вакцинацію:

- Для кількох доз вакцин видається лише після отримання останньої дози.
- Заповнюється на основі даних про щеплення, внесених до електронної системи охорони здоров'я.
- Заповнюється англійською та українською мовою на звичайному папері.
- Містить персональні дані пацієнта (прізвище та ім'я латинкою записуватиметься так само, як у закордонному паспорті громадянина, або за правилами транслітерації), а також інформацію про вакцинацію (назва вакцини, дата вакцинації тощо).
- Має бути підписане лікарем та засвідчене офіційним штампом закладу охорони здоров'я.
- Має бути підписане пацієнтом або його уповноваженим представником.
- Буде дійсним лише, якщо введена вакцина схвалена до екстреного застосування ВООЗ.
- Термін дії свідоцтва - 1 рік.

Якщо в людини є абсолютні протипоказання до проведення щеплення проти COVID-19, замість свідоцтва на вимогу пацієнта надається письмове роз'яснення українською та/або англійською мовою з переліком підстав для такого рішення.

Чи має міжнародне свідоцтво про вакцинацію бути надрукованим на спеціальному жовтому папері?

Міжнародне свідоцтво про вакцинацію можна роздрукувати на звичайному папері формату А4. Свідоцтво має бути заповненим англійською та українською мовами, в друкованому форматі або вручну. На ньому має стояти офіційний штамп закладу охорони здоров'я та підпис лікаря.

В графі "національний ідентифікаційний документ" міжнародне свідоцтво про вакцинацію вказується номер закордонного чи внутрішнього українського паспорта?

Будь-який.

Якщо українцю зроблено щеплення двома дозами вакцини проти COVID-19 за кордоном, видано вакцинальну картку, чи зможе ця людина отримати в Україні документ на основі цього?

За наявності офіційного документа, який засвідчує дані про проведену вакцинацію за кордоном та перекладений державною мовою (назва, дата, серія, місце проведення, завірений тим закладом чи лікарем, який проводив), сімейний лікар може видати паперове Міжнародне свідоцтво про вакцинацію. Отримати цифровий сертифікат у такому випадку поки неможливо.

Що дають COVID-сертифікати та які можливості відкривають?

З міжнародним COVID-сертифікатом можна вільно подорожувати до щонайменше 43-х країн, що увійшли до Довірчої мережі е-здоров'я ЄС. Список учасників розширюється щомісяця, його можна перевірити за посиланням – <https://bit.ly/3unBOva>

Паперове Міжнародне свідоцтво про вакцинацію має діяти у всіх країнах, що з 2005 року зобов'язались дотримуватись "Міжнародних медико-санітарних правил" Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Якщо я вакцинований, я можу їхати за кордон без здавання тесту на COVID-19 на кордоні чи аеропорту?

Правила в'їзду кожна країна встановлює самостійно. Перевірте правила в'їзду до країни, в яку збираєтесь, на спеціальному сайті МЗС tripadvisor.mfa.gov.ua. Там ви знайдете умови в'їзду та транзиту, контакти посольств та консульств.

Якщо я вже отримав Міжнародне свідоцтво / COVID-сертифікат з терміном дії на пів року, як отримати на рік?

- **COVID-сертифікат** у застосунку Дія - оновити його протягом місяця до завершення терміну його придатності. Для цього потрібно видалити попередній COVID-сертифікат та згенерувати новий.
- **Міжнародне свідоцтво про вакцинацію від COVID-19** - після закінчення дії поточного документа (180 днів) звернутись до свого сімейного лікаря та отримати нове міжнародне свідоцтво (воно буде дійсне ще пів року).

ВАКЦИНИ ПРОТИ COVID-19

Яку вакцину отримують українці?

AstraZeneca (Vaxzevria, Covishield, SKBio) індійського, корейського та італійського виробництва — це векторна вакцина, розроблена Оксфордським університетом та британсько-шведською компанією, схвалена ВООЗ. Потрібні дві дози вакцини з інтервалом у 12 тижнів. В Україні щеплення цією вакциною розпочалося 24 лютого 2021 р., 19 травня почалося щеплення 2-ю дозою.

CoronaVac/Sinovac Biotech — це інактивована вакцина, розроблена китайською фармацевтичною фірмою, схвалена ВООЗ. Потрібні дві дози вакцини з інтервалом у 28 днів. В Україні щеплення цією вакциною розпочалося 14 квітня, 2021 р., щеплення 2-ю дозою почалося в перших числах травня.

Comirnaty/Pfizer-BioNTech — це мРНК-вакцина, розроблена німецькою біотехнологічною компанією та американським фармконцерном. Необхідні дві дози вакцини з інтервалом у 21 день. В Україні щеплення цією вакциною розпочалося 18 квітня 2021 р., другою дозою - на початку травня.

Moderna (mRNA-1273, Spikevax) — це мРНК-вакцина, розроблена фармацевтичною компанією Moderna спільно з Центром досліджень вакцин при Національному інституті алергії та інфекційних хвороб (NIAID), США, схвалена ВООЗ. Потрібні дві дози вакцини з інтервалом у 28 днів. В Україні щеплення цією вакциною розпочалося 20 липня 2021 року.

Як працює вакцина проти COVID-19?

Усі вакцини знайомлять наш організм зі збудником інфекції та вчать боротися з ним. Вакцини містять у собі вбитий вірус, його частинку або інструкцію з протидії вірусу, які не можуть спричинити захворювання.

Після потрапляння в організм вакцини, імунна система розпізнає ці складові як «чужі» та починає виробляти антитіла та Т-клітини до вірусу. Антитіла не дають збуднику проникнути всередину клітин, але якщо вірусу таки вдасться зробити це, у боротьбу вступають Т-клітини. Вони виявляють уражені вірусом клітини та знешкоджують збудник хвороби.

Внаслідок щеплення неможливо заразитися COVID-19, бо антиковідні вакцини не містять живого вірусу.

А ось коли в наш уже вакцинований організм потрапляє справжній вірус, то антитіла та Т-клітини дуже швидко нейтралізують інфекцію, тому людина не захворює або хворіє дуже легко.

Що таке імуногенність вакцин?

Імуногенність – це здатність вакцини стимулювати утворення антитіл та клітин. Іншими словами, це показник, що визначає відсоток тих, у кого відбулася імунна відповідь або сила імунної відповіді.

Всі вакцини проти COVID-19, які зараз застосовуються мають високу імуногенність.

Відомо, що ті, хто мають антитіла після хвороби, можуть повторно захворіти. Рівень захворюваності серед вакцинованих практично не зростає. Якщо і є випадки захворювань — то вони легкі. А серед невакцинованих — рівень хворих зростає.

Як відбувається введення вакцини?

Вакцина вводиться у вигляді ін'єкції в м'яз плеча.

Вакцинація більшістю вакцин проти COVID-19 проходить у два етапи. Якщо ви отримали одну дозу вакцини, ви повинні отримати і другу дозу цієї ж вакцини через зазначений в інструкції інтервал, щоб завершити курс вакцинації.

Який імунітет триває довше — набутий після хвороби на COVID-19 чи здобутий внаслідок вакцинації?

Одне з [досліджень](#) Центрів з контролю та профілактики захворювань в США свідчить про те, що у третини з тих, хто перехворіли на COVID-19, не виявили антитіл до цієї хвороби. Водночас в іншому [дослідженні](#) після двох доз вакцини антитіла до SARS-CoV-2 виявили у 99,6% людей.

Навіть якщо ви вже перехворіли вам варто щепитися, адже ви можете заразитися знову. [За результатами американського дослідження](#), люди, які перенесли COVID-19, а потім вакцинувалися, мають у 2,34 рази нижчий ризик захворіти на COVID-19 знову, ніж ті, хто хворів, але не вакцинувався.

Як швидко вакцина розпочне працювати?

Вакцина починає діяти майже одразу після того, як потрапляє в організм людини. Людина вважається захищеною від хвороби після того, як мине два тижні від уведення другої дози вакцини.

Чи хворіють вакциновані?

Вакцина не гарантує 100% захисту від зараження, але захищає від важкого перебігу госпіталізації та смерті. Дані електронної системи охорони здоров'я за серпень-жовтень вказують на те, що людей, які завершили курс вакцинації, госпіталізують із коронавірусною хворобою у 5 разів рідше за тих, хто не отримав жодної дози вакцини або зробив лише одне щеплення. Вакциновані мають у 9 разів менший ризик померти внаслідок COVID-19 ніж невакциновані.

Скільки людей потрібно вакцинувати, щоб отримати колективний імунітет проти COVID-19?

Наразі експерти точно не можуть сказати, який відсоток людей необхідно вакцинувати, щоб отримати колективний імунітет проти COVID-19. Колективний імунітет є тоді, коли більшість людей вакциновані або

перехворіли: саме в такому разі припиняється передача вірусу від людини до людини. Відсоток населення, який необхідно вакцинувати, щоб отримати колективний імунітет, залежить від конкретного вірусу.

Результати математичного моделювання вказують: щоб знизити поширення коронавірусної хвороби COVID-19 та смертності від неї, ефективну вакцину мають отримати від 60% до 80% населення. Утім, наразі складно визначити точніший відсоток, адже невідомо, наскільки ефективно вакцинація проти COVID-19 запобігає передаванню вірусу від людини до людини. У світі тривають наукові дослідження, перші результати очікуються найближчими місяцями.

РОЗПОДІЛ ВАКЦИН

Що робить держава, щоб отримати вакцини проти COVID-19?

Є три шляхи, якими Україна отримує вакцини.

- Глобальна ініціатива [COVAX](#). Як країна з низьким та середнім рівнем доходу, Україна отримує вакцини (AstraZeneca, Pfizer/BioNTech, Novavax) безкоштовно. Україна ввійшла до переліку країн, яким [COVAX](#) надала вакцини проти COVID-19 у першій хвилі розподілу.
- Державна закупівля.
- Гуманітарна допомога.

Що таке COVAX?

[COVAX](#) — це глобальна ініціатива, яка має на меті пришвидшити розробку та виробництво вакцин проти COVID-19 і забезпечити ними країни з низьким та середнім доходом.

Роботу COVAX координують Глобальний альянс з вакцин та імунізації ([GAVI](#)), [ВООЗ](#) та Коаліція з питань інновацій для готовності до епідемій ([CEPI](#)), а [ЮНІСЕФ](#) взаємодіє з виробниками та партнерами щодо закупівлі вакцин, а також їхнього перевезення, логістики та зберігання.

[COVAX](#) постачає в країни тільки ті вакцини, які ВООЗ включила до реєстру засобів для використання в надзвичайних ситуаціях.

Цілі COVAX у світі:

- вакцинація щонайменше 20% населення країн;
- доступ країн до різних вакцин;
- постачання вакцин, щойно вони з'являються;
- завершення гострої фази пандемії;
- відновлення економіки.

COVAX в Україні:

- може безкоштовно забезпечити вакцини для 8 млн людей в Україні;

Детально: www.unicef.org/ukraine/covax

Як відбувається реєстрація вакцин в Україні?

Україна максимально спростила процес реєстрації вакцини.

Президент підписав закон, який спрощує процедуру реєстрації та використання вакцин проти COVID-19 в Україні та скорочує її до п'яти днів.

ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ВАКЦИН

Як зберігаються та транспортуються вакцини?

Нааявні в Україні вакцини проти COVID-19 потребують наступних температурних режимів зберігання:

Comirnaty/Pfizer-BioNTech

- Вакцина потребує наднизьких температур зберігання й транспортування (від -80 до -60 C).
- Після розмороження, нерозведена вакцина може зберігатися при температурі від +2°C до +8°C до 30 діб. Протягом цього періоду на транспортування можна виділити не більше 12 годин. Після розморожування вакцину заборонено заморожувати повторно.
- Термін зберігання вакцини після розведення від +2 до +25°C - 6 годин.

Moderna

- Термін зберігання 7 місяців за температури від -25 °C до -15 °C.
- Невідкриті флакони з вакциною можна зберігати в холодильнику, захищені від світла, за температури від 2 °C до 8 °C до 30 діб. Протягом цього періоду на транспортування можна виділити не більше 12 годин. Після розморожування вакцину заборонено заморожувати повторно.
- Після вилучення з холодильника невідкриті флакони можна зберігати за температури від 8 °C до 25 °C до 24 годин.
- Відкритий флакон можна зберігати до 6 годин за температури від +2 до +25 °C.

CoronaVac/Sinovac Biotech, AstraZeneca (Covishield, SKBio)

- Вакцина зберігається за температури від +2 до +8.
- Відкритий флакон можна зберігати до 6 годин за температури від +2 до +25 °C.

Зберігання й логістику мРНК-вакцин, отриманих в межах COVAX, із дотриманням правильного холодового ланцюга в Україні забезпечує Агентство США з міжнародного розвитку USAID. Вакцину, куплену держкоштом, зберігає й транспортує державне підприємство “Укрмедпостач”.

Вакцинація - єдиний ефективний спосіб сформувати імунітет до COVID-19, щоб захистити від інфікування чи важкого перебігу хвороби.

БЕЗПЕЧНІСТЬ ВАКЦИН

Чи безпечна вакцина проти COVID-19? Як її перевіряють?

Усі вакцини, які використовує Україна, пройшли стадію перевірки на безпечність.

Кожна країна має регуляторні органи, які контролюють безпеку та ефективність вакцин перед їхнім широким використанням. В усьому світі ВООЗ координує низку незалежних технічних органів, які перевіряють безпеку вакцин до і навіть після їхнього запровадження. Суворі тести та клінічні випробування, котрі пройшли вакцини, схвалені ВООЗ для використання, підтверджують їхню безпечність та ефективність у боротьбі із захворюваннями.

Незважаючи на те, що вакцини проти COVID-19 розробляються дуже швидко, вони зможуть отримати необхідні дозволи регуляторних органів, тільки якщо вони відповідають суворим стандартам безпеки та ефективності.

Чи вплине мРНК-молекула з вакцини на мої гени?

Ні в якому разі! мРНК, що використовується у вакцинах, ніколи не потрапляє в ядро клітин і не впливає на ДНК. Молекула мРНК існує досить довго, щоб клітини встигли скопіювати інструкції та почати створювати спайковий білок, який використовується для тренування вашої імунної системи проти коронавірусу.

Після того, як молекула виконає свою задачу, клітина позбавляється від неї за допомогою спеціальних ферментів. Важливо розуміти, що вакцина імітує природний процес, який відбувається у вашому організмі щодня.

Чи може вакцина викликати безпліддя?

Ні, не може. Під час клінічних випробувань вакцин проти COVID-19 завагітніла така ж кількість жінок, які були щеплені, як і тих, які отримували плацебо. Вчені уважно слідкували за перебігом їхньої вагітності та не побачили ніяких відхилень чи ускладнень.

Медичні експерти Американської колегії акушерів і гінекологів [рекомендують](#) вакцинацію всім жінкам, які планують завагітніти. Такі самі рекомендації надають [американські](#) та [британські](#) регуляторні органи, а також інституції з охорони здоров'я інших країн.

Крім того, дослідження, в якому використовували дані понад [35 000](#) вагітних в США, яких щепили проти COVID-19 мРНК-вакцинами, засвідчили, що немає жодних підстав вважати, що вакцини можуть нашкодити вагітній або ембріону.

Чи можна вакцинуватися проти COVID-19, якщо ви вагітні або годуєте грудьми?

Вагітність – це показання до вакцинації від COVID-19, адже невакциновані вагітні можуть тяжко захворіти на COVID-19 і постраждати внаслідок захворювання. Перевага надається мРНК-вакцинам.

Жодна з вакцин від коронавірусу не містить часток “живого” вірусу, тому вони не становлять загрози для матері та немовляти.

Жінки, що вигодовують дітей грудним молоком, можуть бути вакциновані без застережень.

Чи можна захворіти на COVID-19 через те, що вакцинувався? Чи може вакцина спричинити захворювання?

Вакцина проти COVID-19 не може спричинити захворювання.

Однак, існує ймовірність того, що ви отримаєте першу дозу вакцини вже інфікованим, коли симптоми хвороби ще не розвинулись.

Або ж інфікуєтесь та захворієте після проведення вакцинації. Нагадуємо, що організм після щеплення напрацьовує імунітет щонайменше три тижні. Як показує аналіз даних клінічних досліджень, ефективність вакцини після одноразової стандартної дози становить 76% з 22 по 90 день. Рівень антитіл зберігається протягом цього періоду з мінімальним зниженням.

Навіть через три тижні після введення другої дози вакцини існує невелика ймовірність того, що ви все одно захворієте. Але в цьому випадку ви найімовірніше перенесете захворювання легко і без ускладнень.

Загальна слабкість або підвищення температури – це звичайна реакція на вакцину проти COVID-19. Ці симптоми зникають через кілька днів після вакцинації.

Проте якщо у вас з'явилися характерні симптоми захворювання на COVID-19: висока температура, постійний кашель, втрата нюху чи смаку, - слід звернутися до лікаря.

Вакцинована людина захворіла на COVID-19. Як лікувати?

Так само як і невакцинованих.

Факт проведеної вакцинації проти COVID-19 жодним чином не повинен впливати на терапевтичну тактику пацієнта з COVID-19.

Якщо я перехворів/-ла на COVID-19, чи потрібно мені вакцинуватися?

Надійних даних про те, скільки триває імунітет після перенесеного COVID-19, поки що немає. Трапляються випадки повторного інфікування. Водночас випадків, коли вакцинація зашкодила людям, котрі перехворіли на COVID-19, не зафіксовано.

Одне із [досліджень](#) Центрів з контролю та профілактики захворювань в США (С.Д.С) показує, що невакциновані люди, які перенесли COVID-19 мають вдвічі вищий ризик захворіти на COVID-19 знову, ніж вакциновані.

Тож якщо ви перехворіли, вам усе одно показано щеплення.

За бажання ви можете відкласти вакцинацію на 3 місяці від часу перебігу COVID-19, або вакцинуватися раніш, але не раніше ніж через 28 днів від першого дня появи симптомів хвороби.

Людина хворіла на COVID-19 та отримувала реконвалесцентну плазму. Чи треба робити щеплення?

Вакцинацію осіб, які отримували моноклональні антитіла або плазму реконвалесцентів, тобто людей, які знаходяться на стадії одужання, в лікуванні COVID-19, слід відкласти принаймні на 3 місяці.

У людини інкубаційний період COVID-19 чи уже явна хвороба. Чи безпечною є вакцинація проти COVID-19 в такому разі?

Так, це питання вивчене і зроблено висновки, що вакцинація є безпечною.

Вакцинація під час хвороби чи інкубаційного періоду не збільшує ризик побічних ефектів та не впливає на тяжкість перебігу.

Якщо я контактував/ла з хворою на COVID-19 людиною, чи треба мені зробити термінове щеплення проти коронавірусної хвороби?

Ні, екстрена вакцинація проти COVID-19 для постконтактної профілактики не рекомендується. Оскільки середній інкубаційний період хвороби становить 4-5 діб, малоймовірно, що доза вакцини проти COVID-19 забезпечить адекватну імунну відповідь протягом інкубаційного періоду.

Втім, мешканці або пацієнти, які мали тісний контакт з хворим на COVID-19 в медичних установах тривалого догляду, інтернатах або в місцях скупчення, як-от місця утримання під вартою, притулки для бездомних

громадян, гуртожитки тощо, можуть бути вакциновані. В цих умовах зараження і передача SARS-CoV-2 можуть відбуватися впродовж тривалого часу.

РЕАКЦІЇ НА ВАКЦИНУ

Які є можливі реакції на вакцину проти COVID-19?

Вакцинація проти COVID-19 допоможе вам розвинути імунітет до вірусу. Ваш організм може певним чином реагувати на вакцину, це означає, що ваше тіло вибудовує захист. Можливі такі реакції:

- почервоніння, біль, набряк у місці ін'єкції
- лихоманка чи озноб
- головний біль, біль у м'язах чи суглобах, біль у животі
- збільшені лімфатичні вузли
- нудота
- втомлюваність
- безсоння
- запаморочення

Ці реакції є нормальними та минають за кілька днів після вакцинації. Якщо ви відчуваєте дискомфорт, зверніться до свого сімейного лікаря чи терапевта за рекомендаціями.

В яких випадках після проведення щеплення потрібно негайно звернутись до лікаря?

У випадку виникнення наступних симптомів, навіть якщо вас не вакцинували, повідомте про це свого лікаря або зверніться до медичного закладу:

- судоми
- втрата свідомості
- блювання
- висип на тілі
- сильний біль
- температура понад 38C
- сплутаність мови

Важливо не пропустити розвиток іншого захворювання, яке співпало в часі з вакцинацією і потребує своєчасного надання допомоги.

Куди можна повідомити про реакції на вакцину?

Медичні працівники, до яких звернулись пацієнти зі скаргами на свій стан здоров'я протягом 30 днів після щеплення, мають повідомити про це Державний експертний центр через автоматизовану інформаційну систему з фармаконагляду (АІСФ) <https://aisf.dec.gov.ua>

Медичний працівник має надати повідомлення про підозру на несприятливу подію після імунізації (НППІ) протягом 48 годин із моменту його виявлення.

Інформацію про погіршення самопочуття після вакцинації може надсилати й сам пацієнт за тим самим посиланням.

Чи правда, що знеболювальні препарати, вжиті після щеплення, можуть знизити ефективність вакцини?

Це неправда. Знеболювальні не впливають на дієвість вакцини. Більшість експертів сходяться на думці, що для полегшення дискомфорту після вакцинації можна безпечно приймати знеболювальний засіб або засіб для зниження температури, як-от ацетамінофен або ібупрофен. Перед вакцинацією такі ліки вживати не потрібно.

Чи правда, що вакцини впливають на жінок гірше, ніж на чоловіків?

Немає жодних досліджень, які б свідчили про те, що жінки мають сильніші реакції на вакцину.

Те, що повідомлення про побічні реакції від жінок надходять частіше, може бути пов'язаним з тим, що їх вакциновано на 4% більше.

Водночас більший рівень побічних ефектів у жінок також має біологічне пояснення. Естроген може стимулювати імунну відповідь, тоді як тестостерон може пригнічувати її. Крім того, у Х-хромосомі знаходиться багато генів, пов'язаних з імунітетом, Жінки мають дві Х-хромосоми, а чоловіки - лише одну. Ці відмінності можуть допомогти пояснити, чому набагато більше жінок, ніж чоловіків, страждають аутоімунними захворюваннями, що виникають, коли сильна імунна реакція атакує здорові тканини організму.

У мене не було жодних побічних ефектів після вакцинації. Чи означає це, що вакцина не працює?

Подібно до того, як деякі люди відчувають побічні ефекти від ліків, а деякі ні, так само є реакції й на вакцини.

Хоча ми, як правило, чуємо лише про неприємні реакції після вакцини, багато людей після щеплення відчувають лише легкий дискомфорт або не відчувають нічого.

Я провакцинувався/-лась, але маю негативні результати аналізів на антитіла до спайкового білка? Що це означає?

У кожного тесту на визначення рівня антитіл є особливості. Різні лабораторії можуть застосовувати різні методи дослідження та, відповідно, одиниці вимірювання, тест-системи різної точності та чутливості, різне обладнання. Тобто тест-системи для визначення антитіл наразі не стандартизовані. Тому Національна технічна група експертів з питань імунізації не рекомендує визначати рівень антитіл ні до, ні після вакцинації.

Крім того, в кожній людині формується різна гуморальна відповідь (тобто утворення антитіл). В когось більше, в когось менше.

Але антитіла є не єдиною ланкою захисту від COVID-19. Крім антитіл існує ще клітинний імунітет, аналізи на який в Україні не роблять.

Доведено, що ті вакцини проти COVID-19, які використовують в Україні, дають захист від коронавірусної хвороби. Вакциновані люди дуже рідко хворіють на коронавірусну хворобу. А якщо таке трапляється, то переносять її набагато легше і з меншою кількістю ускладнень.

ПРОТИПОКАЗАННЯ ТА СУПУТНІ ХВОРОБИ

Які є протипоказання для вакцинації проти COVID-19?

Єдиним постійним протипоказанням до щеплення від COVID-19 конкретною вакциною є важка алергічна реакція (анафілактичний шок) на компоненти вакцини чи на першу дозу вакцини.

Також не слід щепитися за температури тіла вище 38°C. Незначні інфекції, наприклад застуда або субфебрильна температура, зазвичай не є протипоказанням до вакцинації. Але в період пандемії не варто йти на щеплення, якщо ви відчуваєте ознаки застуди, щоб не заразити медиків та інших пацієнтів.

Більше про тимчасові протипоказання до вакцинації від COVID-19 читайте на сайті МОЗ bit.ly/C19_protypokazy.

Чи потрібно консультиватись із лікарем перед щепленням проти COVID-19?

Людям, які приймають препарати, що впливають на імунну систему, мають серйозні хронічні захворювання або ж схильні до важких алергічних реакцій, потрібно проконсультиватись про вакцинацію зі своїм лікарем завчасно та повідомити про них медичного працівника, який проводить щеплення. Також перед вакцинацією проводиться медичний огляд пацієнтів. Будь ласка, повідомляйте лікаря, який вас оглядає перед вакцинацією, про будь-які алергічні реакції, що були раніше.

Які є обмеження щодо вакцинації проти COVID-19 людей з алергією в анамнезі?

Якщо ви знаєте, на що у вас алергія, ознайомтеся зі складом вакцини в інструкції на сайті Державного експертного центру МОЗ України (www.dec.gov.ua), на сайті vaccination.covid19.gov.ua або запитайте про нього в медпрацівників, які проводять вакцинацію.

Що робити, якщо я не знаю, чи є в мене алергія на щось зі складу вакцини?

Тяжка алергічна реакція - анафілактичний шок - на вакцину вкрай рідкісна. Вона може проявитися в перші секунди чи хвилини після щеплення. Саме тому вас попросять залишитись у пункті щеплення ще на пів години, щоб у разі серйозної алергічної реакції (анафілактичного шоку) вам надали вчасну і правильну медичну допомогу.

В мене алергія на пилок чи пил. Мені можна вакцинуватися проти COVID-19?

Так, можна.

Побутова чи сезонна алергії не є протипоказанням для вакцинації взагалі, зокрема проти COVID-19.

Люди з полінозом чи алергійним ринітом можуть вакцинуватися навіть в період загострення хвороби.

Чи можна вакцинувати людей з онкологічними хворобами?

Люди з онкологією в групі ризику і можуть дуже важко перенести COVID-19, тому їм обов'язково треба щепитися проти коронавірусної інфекції.

Національна група експертів з імунпрофілактики (НТГЕІ) дійшла висновку, що для щеплення онкохворих можна використати будь-яку з наявних в Україні вакцин проти COVID-19.

Втім, якщо людина проходить курс імуносупресивної терапії, вакцинація може не мати належного ефекту. Тому варто порадитися з лікарем, коли саме краще зробити щепленням. Рекомендації НТГЕІ, як щепити людей з онкологією – bit.ly/NTHEI_onco.

Як вакцинують проти COVID-19 людей з аутоімунними/ системними захворюваннями?

Застереження у випадку вакцинації людей з імуносупресією пов'язані не з безпекою (можливими реакціями на вакцину), а з ефективністю вакцинації для них. У таких людей імунна відповідь на вакцину може бути не оптимальною.

Незважаючи на це, людям з імуносупресією рекомендується вакцинуватися від COVID-19 і скористатися шансом на захист - оскільки захворювання на COVID-19 може бути для них смертельним. Т

Рекомендації, як щепити людей з аутоімунними хворобами, дивіться у підпункті 5.6 пункту 5 Наказу МОЗ України від 11.10.2019 № 2070 (bit.ly/MOZ_2070).

Чи можна вакцинувати проти COVID-19 ВІЛ-позитивних людей?

Так, можна і треба.

Люди з ВІЛ у групі ризику щодо тяжкого перебігу COVID-19. Вакцини проти COVID-19, дозволені до використання сьогодні, не є живими вакцинами, отже їх можна безпечно вводити людям зі зниженим імунітетом.

Чи можна робити щеплення проти COVID-19 людям з бронхіальною астмою, серцево-судинними захворюваннями, діабетом?

Вакцини від COVID якраз і покликані захистити людей з хронічними захворюваннями, які ризикують важко захворіти на COVID-19 чи померти від ускладнень. Тому їм необхідна ця вакцинація.

Чи безпечна вакцина для людей з синдромом Гієна-Барре?

Синдром Гієна-Барре - це рідкісне і серйозне захворювання, яке виникає, коли імунна система організму атакує нерви, викликаючи м'язову слабкість, а іноді і параліч. Ніхто точно не знає, чому вона розвивається. Синдром Гієна-Барре також був визначений як можливе ускладнення COVID-19.

Інструкція до вакцини CoronaVac зазначає, що препаратом протипоказано щепити осіб з синдромом Гієна-Барре.

Водночас хворі на синдром Гієна-Барре можуть отримувати інші вакцини, попередньо порадившись з сімейним лікарем.

Чи входили люди із трансплантатами в дослідження ефективності вакцин? Чи безпечно їм вакцинуватися?

Пацієнти, яким провели трансплантацію, не були включені в дослідження вакцин. Незважаючи на брак інформації, групи з питань захисту трансплантації закликали пацієнтів отримати вакцини Pfizer або Moderna. Пацієнти з трансплантацією, які приймають препарати для пригнічення імунної системи, мають високий ризик ускладнень та на 30 відсотків підвищений ризик смерті, якщо заразяться COVID-19. Хоча вакцина не вивчалась у пацієнтів з трансплантатами, лікарі знають, що вакцини, які не містять живого вірусу, як правило, безпечні.

Як вакцинують проти COVID-19 людей з серйозними порушеннями згортання крові (коагулопатіями)?

Для вакцинації використовують тонку голку (розмір 23G або меншого розміру), після введення вакцини сильно натискають на місце введення (без тертя) протягом щонайменше 2 хв.

Пацієнту або членам сім'ї, батькам обов'язково повідомляють про ризик розвитку гематоми від ін'єкції.

ЯК ПОВОДИТИСЯ ДО ТА ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ

Чи треба перед вакцинацією робити обстеження чи аналізи, як-от загальний аналіз сечі чи крові, або міряти тиск?

Ні, не треба.

Таких рекомендацій МОЗ та міжнародні медичні організації не дають.

Чи потрібно мені здавати тест на коронавірусну хворобу перед вакцинацією?

Ні, перед вакцинацією не потрібно здавати ПЛР-тест на коронавірус SARS-CoV-2, чи на антитіла до нього.

Чи можна вживати алкоголь до чи після вакцинації від COVID-19?

Наразі немає підстав вважати, що вживання помірних доз алкоголю впливає на ефективність щеплення проти COVID-19. Водночас великі дози спиртного пригнічують роботу імунної системи, що може послабити імунну відповідь на вакцину.

МОЗ нагадує, що зловживання міцними алкогольними напоями шкодить здоров'ю людини, незалежно від того, чи збирається вона вакцинуватися.

Чи можна їсти жирну їжу до чи після вакцинації від COVID-19?

Режим чи склад вашого харчування ніяк не повинен бути бар'єром для вакцинації проти COVID-19. Втім, слід пам'ятати, що у деяких людей "важка" їжа може бути причиною болю у животі, нудоти чи блювання, що призведе до порушення вашого самопочуття у післявакцинальний період.

Чи можна мочити місце введення вакцини, приймати душ?

Приймати душ, приймати ванну після вакцинації та мочити місце щеплення можна. Головне не терти місце уколу під час та після приймання душу або ванни для уникнення зайвого подразнення.

Чи є якісь обмеження щодо фізичних навантажень після вакцинації від COVID-19?

Якщо ви не маєте сильної реакції на щеплення від COVID-19 та почуваетесь добре, то ніяких обмежень для тренувань чи інших видів фізичної активності немає. Втім, слід пам'ятати, що надмірні навантаження шкодять здоров'ю, та прислухатися до свого організму.

Чи можна подорожувати літаком після вакцинації?

Так, подорожувати літаком можна.

Медичні експерти вважають, що немає підстав для занепокоєння, що щеплення проти COVID-19 може вплинути на ризик виникнення тромбозів під час повітряних подорожей.

Чи може вакцинація вплинути на результати мамографії?

Так.

Збільшення лімфатичних вузлів є нечастою побічною реакцією на вакцину Comirnaty/Pfizer-BioNTech. Потрібно зважати на це, якщо ви збираєтеся робити мамографію.

Чи впливає вакцина на менструальний цикл?

Поки що немає досліджень, які підтвердили би вплив вакцин на менструальний цикл. Порушення менструального циклу - досить поширене явище, яке може бути викликане стресом, зміною ваги, зміною фізичної активності і фоновими захворюваннями.

У разі порушення циклу після вакцинації варто звернутися до гінеколога.

Чи слід відкладати планування вагітності через вакцинацію?

COVID-19 несе високі ризики для вагітних перенести хворобу тяжко, тому лікарі радять вакцинуватися жінкам, які планують завагітніти. Проте відкладати вагітність через вакцинацію не потрібно.

Чи потрібно мені носити маску й уникати близького контакту з іншими, якщо мені ввели дві дози вакцини?

Так. Ще недостатньо вивчено, чи може вакцина проти COVID-19 захистити від передавання вірусу між людьми. Тому рекомендовано дотримуватися всіх правил респіраторної гігієни, носити маску і тримати дистанцію навіть після вакцинації. Коли з'явиться більше даних про здатність вакцинації запобігати передаванню вірусу від людини до людини, такі рекомендації можуть бути змінені.